

ความสามารถขององค์การระหว่างประเทศภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ

นางสาวปาริชาติ เปล่งศรีวัฒน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-583-059-3

ลิขสิทธิ์บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019568

THE CAPACITY OF INTERNATIONAL ORGANIZATION UNDER INTERNATIONAL LAW

Miss Parichart Plengsiriwat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1993

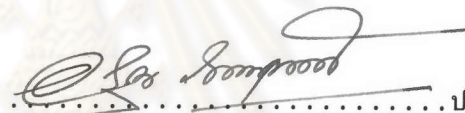
ISBN 974-583-059-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสามารถขององค์การระหว่างประเทศภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ
โดย นางสาวปาริชาติ เปล่งศิริวัฒน์
ภาควิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร ปัจจุสานนท์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ทวาร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. อรุณ ภาณพงศ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร ปัจจุสานนท์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพนธิ สุริยะ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. วีรพันธุ์ วัชราทิตย์)

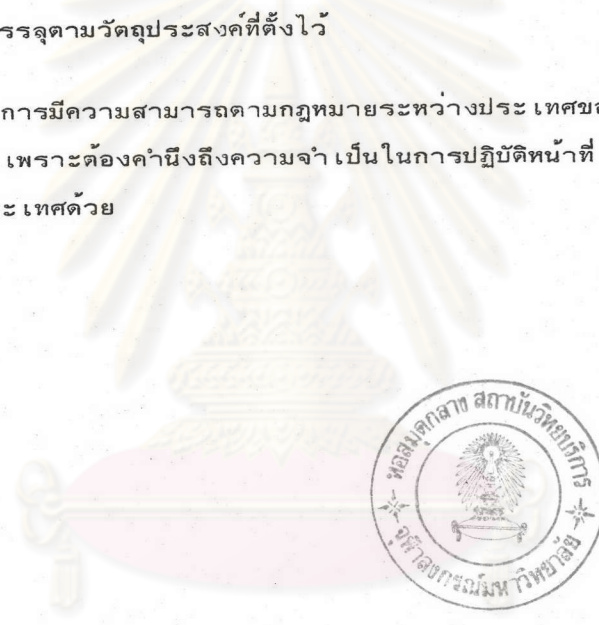

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. พรชัย ด่านวิวัฒน์)

ปาริชาติ เปล่งศิริวัฒน์ : ความสามารถขององค์การระหว่างประเทศภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ (THE CAPACITY OF INTERNATIONAL ORGANIZATIONS UNDER INTERNATIONAL LAW) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ชุมพร ปัจจุสานนท์, ๑7 หน้า. ISBN 974-583-059-3

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับความสามารถขององค์การระหว่างประเทศ นอกเหนือไปจากที่ระบุในธรรมนูญก่อตั้ง

ผลจากการมีสภาพนิติบุคคลระหว่างประเทศขององค์การระหว่างประเทศ และผลจากการมีอำนาจโดยปริยาย (implied power) ซึ่งเป็นอำนาจนอกเหนือจากที่ระบุไว้อย่างชัดแจ้งตามธรรมนูญก่อตั้ง ทำให้องค์การระหว่างประเทศมีความสามารถในการทำสนธิสัญญา ความสามารถในการได้รับเอกสิทธิและความคุ้มกัน ตลอดจนความสามารถในการใช้สิทธิเรียกร้องระหว่างประเทศ ซึ่งความสามารถดังกล่าว เป็นความสามารถในการดำเนินกิจกรรมระหว่างประเทศ เพื่อให้องค์การระหว่างประเทศสามารถกระทำการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

อย่างไรก็ดี การมีความสามารถตามกฎหมายระหว่างประเทศขององค์การระหว่างประเทศดังกล่าวย่อมมีข้อจำกัด เพราะต้องคำนึงถึงความจำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่ (functional necessity) ขององค์การระหว่างประเทศด้วย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิติต ปวีณา เปล่งศิริวัฒน์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ช. ปัจจุสานนท์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

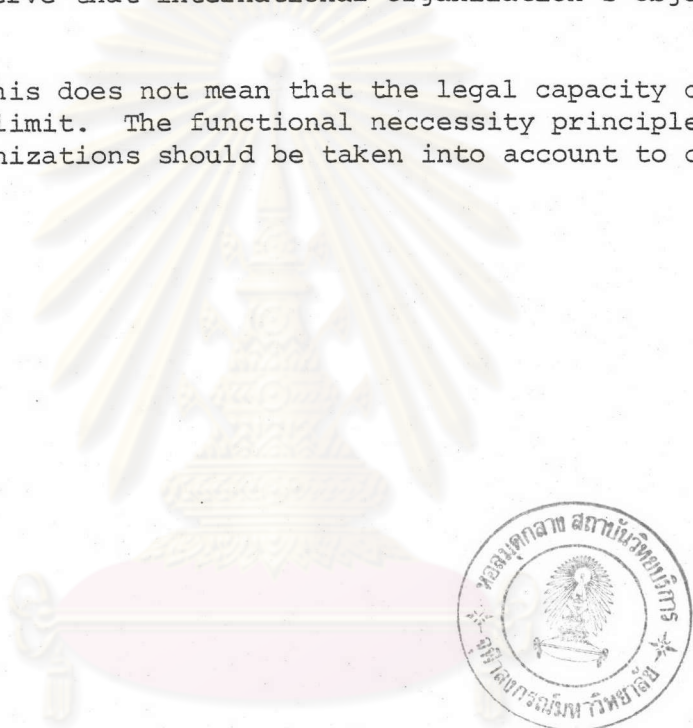
C170506 : MAJOR LAW
KEY WORD: : ORGANIZATIONS/CAPACITY

PARICHART PLENGSIRIWAT : THE CAPACITY OF INTERNATIONAL ORGANIZATIONS
UNDER INTERNATIONAL LAW. THESIS ADVISOR : ASSO.PROF.CHUMPHORN
PACHUSANOND, D.E.A. 97 pp. ISBN 974-583-059-3

The objective of this research is to study the legal capacity of international organizations beyond that which is expressly stipulated in their constituent instruments.

International legal personality of international organizations and the doctrine of implied power give an international organizations a right to conclude treaties, to enjoy privileges and immunity and to make claims. The legal personality and the implied power inherent in the legal capacity are basically to serve that international organization's objectives and purposes.

However, this does not mean that the legal capacity could be exercised with no limit. The functional necessity principle of international organizations should be taken into account to confine the capacity.

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....นิติศาสตร์
สาขาวิชา.....นิติศาสตร์
ปีการศึกษา.....2535

ลายมือชื่อนิติต.....ปวิตร เสงศิริวิมล
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....ช. ชุ่ม
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ
รองศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร บัจจุสานนท์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
ท่านอาจารย์ได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เขียนในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับ
นี้เป็นอย่างมาก ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างยิ่งที่อาจารย์ให้คำแนะนำ
ปรึกษา ตักเตือน ผู้เขียนในการทำวิทยานิพนธ์ตลอดมา

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านคณะกรรมการทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์
ในการแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ โดยเฉพาะท่านอาจารย์ อรุณ ภาณุพงศ์ ท่าน
อาจารย์ นพธิ สุริยะ ท่านอาจารย์ วีรพันธุ์ วัชราทิพย์ และท่านอาจารย์ พรชัย คำนวิวัฒน์

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ จตุรงค์ ภิระวัฒน์ และท่านอาจารย์ หัสวุฒิ
วิจิตวิริยกุล ที่ได้ให้ข้อมูลและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

นอกจากนี้แล้ว ผู้เขียนขอขอบพระคุณ คุณมิชวัชร นิยมถภย์ ผู้อำนวยการกอง
สนธิสัญญาซึ่ง เป็นผู้บังคับบัญชาของผู้เขียนที่ได้ให้เวลาและโอกาสแก่ผู้เขียน ตลอดจนขอขอบ
พระคุณที่ ๖ นางองสนธิสัญญาทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือ เกื้อกูลแก่ผู้เขียน

ที่สำคัญผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อพจน์ คุณแม่สมรัก เปล่งศิริวัฒน์ ตลอดจน
คุณปรีศนา ว่องแก้ว ซึ่งเป็นพี่สาวของผู้เขียนที่คอยดูแลเอาใจใส่ และคอยทวงถามผู้เขียน
ตลอดมา และขอขอบคุณเพื่อนสนิทของผู้เขียนทุก ๆ คนโดยเฉพาะคุณเชิดชู รักบุตรที่ทำให้
กำลังใจแก่ผู้เขียน

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ยังไม่สมบูรณ์ตามที่ผู้เขียนตั้งใจไว้ในตอนแรก แต่อย่างไรก็ตาม
ผู้เขียนหวังว่า เนื้อหาในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจศึกษาในเรื่องนี้ได้พอ
สมควร สำหรับความผิดพลาดที่เกิดขึ้นนั้น ผู้เขียนขอยอมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

ท้ายที่สุดนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณ คุณชะเมฆพร วงษาภา และคุณวิไล วานิชชัชวาล
ผู้ซึ่งให้ความช่วยเหลือในการจัดพิมพ์วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างดียิ่ง

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ

บทที่ 1

บทนำ.....	
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2. วัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย.....	2
3. ขอบเขตของการศึกษาวิจัย.....	2
4. วิธีการศึกษาวิจัย.....	3
5. สมมุติฐาน.....	3
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3

บทที่ 2 ความเกี่ยวพันว่าด้วยสถานะและความสามารถของบุคคลตามกฎหมาย.....	4
2.1 สถานะและความสามารถของบุคคลตามกฎหมายโรมัน.....	5
2.1.1 สถานะของบุคคลเป็นตัวกำหนดความสามารถของบุคคล : บุคคลธรรมดา.....	5
2.1.2 สถานะและความสามารถของนิติบุคคล.....	9
2.2 สถานะและความสามารถของบุคคลตามกฎหมายแพ่ง.....	10

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.2.1 บุคคลธรรมดา : ความสามารถในการมีสิทธิและ ใช้สิทธิของบุคคล.....	11
2.2.2 นิติบุคคล : สภาพนิติบุคคลและความสามารถของ นิติบุคคล.....	13
1. ทฤษฎีที่ถือว่านิติบุคคลมีตัวตนที่แท้จริง : Fiction Theory.....	14
2. ทฤษฎีที่ถือว่านิติบุคคลเป็นสิ่งที่ไม่มีตัวตน : Non- Fiction Theory.....	14
2.3 สถานะและความสามารถของบุคคลตามกฎหมายระหว่าง ประเทศ.....	18
2.3.1 รัฐ : บุคคลระหว่างประเทศที่มีความสามารถโดย สมบูรณ์ตามกฎหมาย.....	19
2.3.2 องค์การระหว่างประเทศ : บุคคลระหว่างประเทศ ที่มีความสามารถโดยจำกัด.....	21
1. ประเภทขององค์การระหว่างประเทศ.....	22
2. นิยามขององค์การระหว่างประเทศ.....	23
3. อำนาจหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ...	29
บทที่ 3 แนวความคิดและที่มาพื้นฐานทางกฎหมายว่าด้วยสภาพนิติบุคคลของ องค์การสหประชาชาติและทบวงการชำนัญพิเศษ.....	32

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3.1	แนวความคิดและที่มาพื้นฐานทางกฎหมายว่าด้วยสภาพบุคคล ขององค์การสหประชาชาติ และทบวงการชำนัญพิเศษใน ระดับระหว่างประเทศ.....	33
3.1.1	กรณีที่มาที่เป็นลายลักษณ์อักษร.....	33
3.1.2	กรณีที่มาที่มีได้เป็นลายลักษณ์อักษร.....	38
	1. คำรับรองของศาลเกี่ยวกับสภาพบุคคลของ องค์การสหประชาชาติ.....	40
	2. สภาพนิติบุคคลที่เป็น Objective หรือ Subjective Legal Personality.....	41
	3. การนำทฤษฎีว่าด้วยสภาพนิติบุคคลมาปรับใช้กับสภาพ นิติบุคคลขององค์การระหว่างประเทศ.....	42
3.2	แนวความคิดที่และที่มาพื้นฐานทางกฎหมายว่าด้วยสภาพบุคคลของ องค์การสหประชาชาติและทบวงการชำนัญพิเศษในระดับภายใน ประเทศ.....	43
3.2.1	สภาพบุคคล : กฎหมายภายในของรัฐที่เป็นภาคี....	43
3.2.2	สภาพ บุคคล : กฎหมายภายในของรัฐที่มีได้เป็น ภาคี.....	49
บทที่ 4	ประเภทความสามารถขององค์การสหประชาชาติ และทบวงการชำนัญพิเศษ.....	56
4.1	ความสามารถในการมีสิทธิในการทำสนธิสัญญา.....	56

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4.1.1	ความเป็นมาว่าด้วยความสามารถในการหาสนธิสัญญา ขององค์การระหว่างประเทศ.....	57
4.1.2	แหล่งที่มาว่าด้วยความสามารถในการหาสนธิสัญญา ขององค์การระหว่างประเทศ.....	61
	1. แหล่งที่มาที่เป็นลายลักษณ์อักษรโดยธรรมนูญก่อตั้ง ระบุถึงความสามารถในการหาสนธิสัญญาของ องค์การระหว่างประเทศ.....	61
	2. แหล่งที่มาที่มีได้เป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งธรรมนูญ ก่อตั้งมิได้ระบุถึงความสามารถในการหาสนธิสัญญา ขององค์การระหว่างประเทศ.....	63
4.1.3	ประเภทของสนธิสัญญาที่องค์การระหว่างประเทศ สามารถทำได้.....	67
	1. สนธิสัญญาที่กำหนดสถานะทางกฎหมายของ องค์การ เจ้าหน้าที่งานองค์การ และผู้แทน ของสมาชิก.....	67
	2. สนธิสัญญาที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการปฏิบัติ หน้าที่ระหว่างประเทศขององค์การระหว่าง ประเทศ.....	68
4.1.4	องค์กรที่มีอำนาจในการหาสนธิสัญญา.....	68
4.2	ความสามารถในการมีสิทธิที่จะได้รับเอกสิทธิ์และความคุ้มกัน ในทางระหว่างประเทศขององค์การระหว่างประเทศ.....	70

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4.2.1	แหล่งที่มาอันเป็นพื้นฐานในการได้รับเอกสิทธิและความคุ้มกันขององค์การระหว่างประเทศ.....	73
1.	กฎบัตรสหประชาชาติ.....	74
2.	อนุสัญญาว่าด้วยเอกสิทธิและความคุ้มกันขององค์การสหประชาชาติ และอนุสัญญาว่าด้วยเอกสิทธิและความคุ้มกันของทบวงการชำนัญพิเศษ.....	75
3.	ความตกลงกับประเทศที่องค์การระหว่างประเทศได้เข้าไปตั้งอยู่.....	75
4.2.2	ทฤษฎีว่าด้วยความเป็นในการได้รับเอกสิทธิและความคุ้มกัน.....	76
1.	เอกสิทธิและความคุ้มกันขององค์การระหว่างประเทศ.....	77
2.	เอกสิทธิและความคุ้มกันของพนักงานองค์การระหว่างประเทศ.....	78
4.2.3	การสละความคุ้มกันขององค์การระหว่างประเทศ.....	80
4.3	ความสามารถในการใช้สิทธิเรียกร้อง หรือฟ้องร้องระหว่างประเทศ.....	83
4.3.1	แหล่งที่มาว่าด้วยการใช้สิทธิเรียกร้องหรือฟ้องร้องระหว่างประเทศ.....	85
4.3.2	การใช้สิทธิเรียกร้องหรือฟ้องร้องกรณีเกิดความเสียหายแก่องค์การระหว่างประเทศ.....	85

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4.3.3	การใช้สิทธิเรียกร้องหรือฟ้องกรณีเจ้าพนักงาน องค์การระหว่างประเทศได้รับความเสียหาย....	87
4.3.4	การนำคดีขึ้นสู่ศาลขององค์การระหว่างประเทศ..	88
บทที่ 5	บทสรุปและเสนอแนะ.....	90
	รายการอ้างอิง.....	93
	บรรณานุกรม.....	97

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย